

УДК 336.71
JEL Classification: G02
DOI:10.31767/nasoa.2024.si05

О. В. ОНИШКО,
кандидат юридичних наук, доцент,
e-mail: onyshko_sv@ukr.net
ORCID ID: 0000-0001-6286-0856

Роль цифровізації у процесах гармонізації фінансових інтересів та фінансової поведінки

У статті розглянуто вплив процесів цифровізації на необхідність більш глибокого аналізу функціонування фінансових відносин у частині формування фінансових інтересів і фінансової поведінки їх учасників. Наголошено на важливості інтенсивних пошуків щодо реалізації фінансових інтересів на рівнях держави, суб'єктів господарювання, домогосподарств у зв'язку з глобальним впливом на їхні кількісні та якісні ознаки, а також на взаємозалежності та співвідношення категорій «інтереси» і «поведінка» внаслідок військових дій і використання комп'ютерних та інформаційних технологій. Відповідно до отриманих результатів у контексті задоволення фінансових інтересів і шляхом відповідної трансформації фінансової поведінки з'являються реальні можливості акумулювати потенціал фінансових відносин для вирішення важливих проблем із необхідною ефективністю. Обґрунтовано, що для пізнання сучасних взаємозв'язків у вирішенні поведінкових проблем найбільш суттєвими є позиції, що відповідають системним підходам, а також адаптивним механізмам, тісно пов'язаним з інтересами та поведінкою суб'єктів економіки. Біхевіористична інтерпретація фінансових відносин для досягнення консенсусу та компромісів між фінансовими інтересами і фінансовою поведінкою має ґрунтуватися на інтеграції традиційних і новітніх підходів у межах концепції гнучких фінансів та на платформі фінансово-цифрової інструментарію. В зазначеному контексті звернено увагу на використання агільної методології (agile finance), яку покладено в основу формування нового напрямку розвитку поведінкових фінансів. Зазначено, що принципи такої методології, визначені у відповідному Маніфесті (The Agile Finance Manifesto), спрямовані на створення спільної мови та системи цінностей, які дають змогу партнерам узгоджувати свої інтереси та ефективно працювати як фінансова команда в умовах постійних змін. Це робить фінансові процеси гнучкими, швидкими та орієнтованими на співпрацю. Як наслідок відбувається чітке збалансування, гармонізація інтересів і реальної поведінки учасників фінансових відносин, перетворюючи їхню єдність на важливу системну ланку функціонування сучасного фінансового господарства на всіх його рівнях.

Ключові слова: фінансові відносини, фінансові інтереси, фінансова поведінка, трансформація, цифровізація, системність, гармонізація, адаптивність, гнучкі фінанси, агільна методологія.

The role of digitalization in harmonizing financial interests and financial behavior

This article examines the impact of digitalization processes on the need for a deeper analysis of financial relations, specifically concerning the formation of financial interests and the financial behavior of their participants. It emphasizes the importance of intensive efforts to realize financial interests at the state, business entities, and household levels, given the global influence on their quantitative and qualitative characteristics, as well as the interdependence and correlation of the categories “interests” and “behavior” as a result of military actions and the use of computer and information technologies. According to the obtained results, in the context of satisfying financial interests and through the appropriate transformation of financial behavior, real opportunities emerge to accumulate the potential of financial relations for solving important problems with the necessary efficiency. It is argued that for understanding modern interconnections in solving behavioral problems, the most significant positions are those corresponding to systemic approaches, as well as adaptive mechanisms closely related to the interests and behavior of economic agents. The behavioral interpretation of financial relations, aimed at achieving consensus and compromises between financial interests and financial behavior, should be based on the integration of traditional and novel approaches within the concept of flexible finance and on the platform of financial-digital tools. In this context, attention is drawn to the use of Agile methodology (Agile Finance), which forms the basis for a new direction in the development of behavioral finance. It is noted that the principles of this methodology, defined in The Agile Finance Manifesto, are aimed at creating a common language and value system that allows partners to align their interests and effectively work as a financial team in conditions of constant change. This makes financial processes flexible, fast, and collaboration-oriented. As a result, there is a clear balancing and harmonization of interests and the real behavior of participants in financial relations, transforming their unity into a crucial system-forming link in the functioning of the modern financial economy at all its levels.

Keywords: financial relations, financial interests, financial behavior, transformation, digitalization, systematicity, harmonization, adaptability, flexible finance, agile methodology.

Актуальність теми. Серед фундаментальних факторів відновлювального розвитку, об’єктивна потреба в якому з новою силою постала в Україні, категорія фінансових інтересів набуває нових відтінків і можливостей. Це зумовлює необхідність інтенсивних наукових пошуків і відповідних практичних заходів щодо реалізації таких інтересів у сучасних реаліях. Першопричина такої необхідності – наслідки військових дій, які глобально вплинули на кількісні та якісні ознаки фінансових інтересів на всіх рівнях: держави, суб’єктів господарювання, домогосподарств і, відповідно, на їхню фінансову поведінку під час прийняття рішень. Можна припустити, що сформовані дестабілізатори породжують ширший спектр нових підходів до задоволення таких інтересів і переоцінювання наявних норм і цінностей щодо майбутнього вітчизняної економіки та держави загалом.

Формуючи уявлення про оновлені взаємозв'язки у сфері фінансових інтересів і фінансової поведінки, особливої уваги у вирішенні поставлених завдань заслуговує об'єктивне оцінювання потенціалу комп'ютерних та інформаційних технологій, зважаючи на те, що це один із найвагоміших драйверів змін, які охоплюють і сформований стан, і перспективи світової та вітчизняної економіки. В цьому контексті очевидно, що реформаторські технології проявляються не лише в конкретній діяльності в реальному та фінансовому секторах економіки. Вони активно впливають на взаємозалежності та співвідношення між категоріями «інтереси» і «поведінка» з позиції як теоретичних узагальнень, так і подальших практичних рекомендацій. Внаслідок використання широкого арсеналу комп'ютерних та інформаційних технологій для задоволення фінансових інтересів шляхом відповідної трансформації фінансової поведінки з'являються реальні можливості вирішення низки важливих проблем соціально-економічного характеру. Це пояснює їхню значимість для розроблення концептуально-практичних положень подальшого розвитку фінансових відносин, що зумовлює актуальність проведення відповідних досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика фінансових інтересів і фінансової поведінки, враховуючи їхню здатність опосередковувати та акумулювати потенціал функціонування і розвитку фінансових відносин, посідає особливе місце в наукових дослідженнях. Вона характеризується різноманітністю як базових положень, так і їх деталізації в окремих сферах фінансової науки і практики, поступово формуючи принципи гармонізації та підтримки системності між інтересами і поведінкою та їх регулюванням. Це знаходить відображення в багатьох зарубіжних і вітчизняних дослідженнях.

Пояснення наукового інтересу до згаданої вище проблематики містить ся насамперед у межах теорій функціонування ринкової економіки, їх зв'язку з фінансовою поведінкою її суб'єктів, що безпосередньо чи опосередковано відображено в працях багатьох зарубіжних і вітчизняних науковців. Йдеться про індивідуалізм учасників ринку, який полягає у переважанні їхніх власних інтересів у прийнятті рішень [1, с. 28], що безпосередньо стосуються їхньої фінансової поведінки.

Принципи економічної поведінки, які визначають дії суб'єктів і вибір ними рішень, формуючи відносини між ними, знайшли широке відображення у працях представників класичного та неокласичного напрямів економічної думки. Пояснення поведінки людини на основі принципів раціональності започатковане А. Смітом, розвинене Г. Беккером, а їх поєднання із знаннями і рівновагою відображено у працях Фрідріха А. фон Гаяка та Л. фон Мізеса.

В умовах цифровізації та посилення ролі інформації питання трансформації поведінки суб'єктів фінансових відносин також широко досліджується, зокрема, Т. Мірхалілі та Н. Махмудабаді [2] на прикладі фондової біржі. В роботах Л. Джайлз [3, 4] йдеться про принципову нову якість прийняття рішень у процесі командної співпраці на основі цифрової інформації.

Ускладнення поведінки внаслідок формування нових траєкторій розвитку, що призвело до перегляду її особливостей та виникнення нових моделей, відображено у працях вітчизняних науковців, зокрема Т. Боднарук, Н. Добрянської, М. Дубини, Т. Єфременко, Т. Кізіми, О. Косточки, В. Леонова, О. Рожка, Б. Стеценка, А. Тарасенка, О. Терещенка, Ю. Шушкова та багатьох інших.

Попри вагомість внеску науковців у розвиток поведінкових теорій, не можна не зважати на існування низки аспектів, пов'язаних із формуванням обґрун-

тованої поведінки, зокрема у фінансовій сфері. Залишаються актуальними питання використання інструментарію цифрової трансформації в ході реалізації фінансових інтересів, особливо зважаючи на можливості цифрової трансформації призводити до посилення як конструктивних, так і деструктивних ознак у фінансовій поведінці. Це зумовлює потребу в подальшому поглибленому дослідженні причин і наслідків впливу цифрової трансформації та використання за її допомогою тих засобів, які здатні змінити орієнтаційну спрямованість фінансових інтересів і фінансової поведінки у необхідному напрямку.

Мета статті – розкрити можливості цифрової трансформації впливати на розвиток фінансових відносин на основі гармонізації фінансових інтересів і фінансової поведінки.

Виклад основного матеріалу. В економічній літературі обґрунтовано наголошено на надзвичайній динамічності фінансових відносин, що проявляється у зміні їхнього змістовного наповнення і організаційних форм. Це перетворює єдність фінансових інтересів і фінансової поведінки на одну із системних ланок сучасної фінансової сфери, здатних сприяти вирішенню низки важливих соціально-економічних проблем. Це, зокрема, підтверджується тезою: «Формується певний феномен – фінансовий простір як сукупність фінансових відносин, фінансових інтересів та можливостей ефективного використання як приватних, так і суспільних ресурсів» [5, с. 6].

Варто зазначити, що модель поведінкової економіки поступово замінила традиційну економічну теорію, згідно з якою фінансові рішення приймаються за принципом раціональності. Такі зміни знайшли відображення у працях представників класичного та неокласичного напрямів економічної думки. Саме А. Сміт започаткував розгляд індивіда як «економічної людини»; він розкривав поведінку людини через модель, орієнтовану на дотримання приватного інтересу та на співпрацю на основі взаємної вигоди [6]. Г. Беккер вважав, що економічний підхід можна застосовувати до аналізу будь-якої поведінки [7]. На принципі раціональності сформувалася низка базових теорій фінансів: очікуваної корисності, портфельних інвестицій, ефективного ринку та інші. Надалі концепції раціональності було доповнено концепціями знання та рівноваги, що характерне для праць Фрідріха А. фон Гаска та Л. фон Мізеса [8].

У ході формування нових траєкторій розвитку посилюється складність поведінки, що призвело до перегляду її особливостей та виникнення нових моделей і, врешті-решт, до розширення меж пізнання та ролі соціально-економічних процесів у подальшому розвитку.

Очевидно, що розуміння сутності та механізмів реалізації фінансових інтересів і поведінки тісно взаємопов'язане з роллю та функціями держави, яка «...розглядається як порядок, що узгоджує дії значної кількості учасників, які переслідують різноманітні цілі» [9, с. 19]. Звідси походить визначення державного регулювання як встановлення і забезпечення державою загальних правил поведінки (діяльності) суб'єктів господарювання [10, с. 57]. Виникнення нових викликів і ризиків у функціонуванні держави супроводжується постійними змінами у масштабах її втручання в економіку, розгортанням дискусії щодо характеру державного регулювання і збалансування інтересів держави та інших учасників фінансових відносин.

Біхевіористична інтерпретація фінансових відносин є одночасно і джерелом, і наслідком певного відхилення учасників фінансових відносин від принципів раціональності, раціональних обмежень у прийнятті рішень. Визнаючи

існування множини ознак, що спричиняють та характеризують ці відхилення, та не вдаючись до їх переліку, виокремимо з-серед них ті, що пов'язані з інструментарієм цифровізації як засобом його реального використання, формуванням довіри до нього, а також рівнем фінансової грамотності.

Фінансова цифровізація стала важливим фактором трансформації економіки. Вона охопила як державні фінансові системи, так і фінансовий ринок загалом, застосовуючи широке коло цифрових інструментів: мобільні та банківські додатки, криптовалюту, фінтех-сервіси, електронні гаманці, системи онлайн-оплати, штучний інтелект та інші. Вся сукупність цифрових інструментів забезпечує оперативність, зручність і доступність до фінансових послуг, що трансформує фінансові інтереси та поведінку користувачів такого інструментарію.

Розглядаючи позитивний вплив цифрових інструментів, можна виокремити декілька аспектів:

1. *Підвищення фінансової доступності.* Впровадження нових цифрових платформ дає змогу населенню у віддалених чи соціально чутливих регіонах безперервно отримувати банківські, фінансові та страхові послуги. Наприклад, у США використання цифрових гаманців для покупок у магазинах зросло з 19% у 2019 р. до 28% у 2024 р¹.
2. *Зручність і контроль,* що забезпечує можливість у будь-який час відстежувати і автоматизувати всі фінансові операції.
3. *Фінансова просвіта.* Розвиток освітніх сервісів та аналітичних даних у додатках допомагають користувачам краще розуміти специфіку роботи цифрових інструментів.
4. *Стимулювання підприємництва.* Цифрові платформи спрощують відкриття, супровід і розвиток бізнесу, зокрема залучення інвестиційних коштів через платформи краудфандінгу та р2р-кредитування.

Водночас цифровізація має як позитивні ефекти, так і деструктивні прояви, які визначають подальшу фінансову поведінку громадян. Деструктивних впливів цифровізації можна вважати такі:

- 1) *Цифрова залежність та надмірне використання цифрових фінансових інструментів,* коли доступність до додаткового спрощеного кредитування під високий відсоток породжує схильність до нераціональних витрат і боргової залежності. Наприклад, у США споживчий борг сягнув 17,5 трлн дол., що частково пов'язано з цифровими фінансовими інструментами².
- 2) *Фінансова уразливість,* спричинена низьким рівнем цифрової грамотності та широким використанням шахрайських схем і маніпуляцій з боку недобросовісних сервісів.
- 3) *Соціальна нерівність,* пов'язана із цифровим розривом між тими категоріями населення, які зберігають схильність до використання актуальних сервісів, і тими, хто не є користувачем інструментарію фінансової цифровізації.

Існування різноспрямованих наслідків використання цифрового інструментарію дало підставу для виокремлення двох концепцій (моделей) ключових трансформацій, зокрема на ринку фінансових активів: 1) концепцію обмеженої

¹ McKinsey & Company. State of consumer digital payments in 2024. McKinsey.com. URL: <https://www.mckinsey.com/industries/financial-services/our-insights/banking-matters/state-of-consumer-digital-payments-in-2024>

² Experian Study: Average U.S. Consumer Debt and Statistics. Experian.com. 2025. URL: <https://www.experian.com/blogs/ask-experian/research/consumer-debt-study/>

раціональності, де виняткове значення мають механізмами постачання інформації та здатність суб'єктів до її опрацювання; 2) когнітивні моделі, що ґрунтуються на поведінкових, соціальних і психічних аспектах процесу мислення [11]. До цього можна додати й деякі вихідні положення, якими керуються економісти-біхевіористи в обґрунтуванні власних гіпотез. Серед них: асиметричність розподілу інформації, вплив емоцій на прийняття фінансових рішень, перманентність конфліктів цілей учасників фінансових відносин унаслідок їхніх суб'єктивних преференцій; хибність оцінки поведінки як раціональної внаслідок ментальних і психологічних факторів [9, с. 24].

Відтак для пізнання різнобічних взаємозв'язків і наслідків у процесі використання цифрового інструментарію суб'єктами сучасної економіки для вирішення поведінкових проблем найбільш суттєвими є позиції, що відповідають системним підходам. Останні враховують сучасні траєкторії розвитку, суттєві зміни та їх прояв у властивостях системи. Вони надають особливого значення адаптивним механізмам, тісно пов'язаним з інтересами та поведінкою суб'єктів економіки. Це чітко простежується в позиції науковців, зокрема стосовно розвитку фінансового ринку: «...сучасний фінансовий ринок розвивається не лише завдяки технологічним інноваціям, а й через адаптацію до реальних поведінкових моделей споживачів» [12, с. 36].

Продовжуючи тему адаптації, слід зазначити, що в умовах цифровізації адаптивність поведінки суб'єктів набуває нових вимірів, оскільки сучасні технологічні рішення дають змогу обробляти великі обсяги даних і генерувати прогнози в режимі реального часу. Тобто поведінка суб'єктів змінюється не лише внаслідок потреби адекватного реагування на події, а й необхідності передбачення можливих змін і відповідного коригування планів і дій. Це так звана стратегічна адаптивність, що розвивається в межах концепції гнучких фінансів. Ця концепція передбачає формування навичок прийняття обдуманих, успішних фінансових рішень відповідно до нової культури фінансового управління. Остання ґрунтується на принципах відкритості до змін і готовності до експериментів, а також ефективних командних дій на основі грамотного спілкування в процесі передачі / отримання якісної фінансової інформації.

Найефективнішим способом передачі фінансової інформації вважають особисте або віртуальне спілкування між учасниками фінансових відносин. Цей підхід підкреслює важливість людського фактора у фінансових процесах навіть в умовах широкого впровадження цифрових технологій. Адекватні та ефективні фінансові рішення є критично важливими для формування стратегічної адаптивної фінансової поведінки і на корпоративному, і на індивідуальному рівні.

Водночас завдання переходу від індивідуального до командного прийняття рішень зумовило появу і поширення агільної методології (agile finance) у фінансовому управлінні [13], що формує новий напрям розвитку поведінкових фінансів. Принципи агільних фінансів визначені у відповідному маніфесті (The Agile Finance Manifesto) і спрямовані на інтеграцію агільного та традиційного фінансового мислення в межах концепції гнучких фінансів. Основна мета маніфесту – створення спільної мови та системи цінностей, які дають змогу партнерам узгоджувати інтереси та ефективно працювати як фінансова команда в умовах постійних змін [14].

Принципи агільних фінансів включають пріоритет задоволення інтересів стейкхолдерів шляхом своєчасного надання цінних фінансових ідей і завдяки відкритості до мінливих вимог навіть на пізніх стадіях комерціалізації ідей.

Особливого значення компанії надають частому та прозорому фінансовому інформуванню – від дашбордів у реальному часі до рухомих прогнозів, насамперед короткотермінових, компактною звітності та динамічних коригувань показників продуктивності фірми на основі зворотного зв'язку [15].

Ефективна співпраця між фінансовими фахівцями та бізнес-командами є ключовим елементом агільного підходу до фінансів. Згідно з принципами Agile Finance Manifesto професіонали та фінансові бізнес-команди повинні щодня регулярно співпрацювати. Це свідчить про наростання складності фінансової поведінки, чому сприяють інформаційно-цифрові технології.

Активне залучення фінансових фахівців до роботи бізнес-команд забезпечує узгодження рішень із потребами клієнтів та цілями організації. Важливе значення має формування фінансових команд із мотивованих осіб, забезпечення інструментарію та довіри, необхідних для виконання роботи, що уможливорює прийняття рішень у межах чіткого графіку.

Агільні фінанси як сучасний підхід до управління фінансами сприяє пришвидшенню фінансових процесів і орієнтації їх на співпрацю. Ця концепція передбачає не лише слідування жорстким планам і складання великих звітів, а й швидке реагування на зміни, спільну діяльність фінансистів і бізнес-команд та надання корисної інформації для прийняття рішень. Завдяки цьому відбувається чітке збалансування, гармонізація інтересів і реальної поведінки учасників фінансових відносин. Основні принципи агільних фінансів включають:

- 1) співпрацю: фінансисти, бізнес-команди та клієнти працюють не ізольовано, а спільно;
- 2) гнучкість: готовність змінювати фінансові плани, якщо цього потребує ситуація;
- 3) швидкість і прозорість: регулярне надання коротких, зрозумілих і актуальних фінансових релізів замість громіздких звітів;
- 4) постійне вдосконалення: фінансові процеси постійно аналізуються та покращуються;
- 5) мотивацію і довіру: команди отримують свободу для прийняття рішень у чітко визначених межах;
- 6) простоту: зосередження на дійсно важливих аспектах і уникнення зайвої бюрократії.

Отже, агільні фінанси допомагають компаніям швидше реагувати на зміни ринку, приймати кращі рішення, ефективніше використовувати ресурси та досягати довгострокового зростання. Це не гальмо, а двигун бізнесу, запорука мінімізації дестабілізаційних факторів та отримання ширших можливостей вирішення завдань ніж за використання традиційних методів.

Висновки. Гармонійність інтересів і реальної поведінки учасників фінансових відносин, які характеризуються надзвичайною динамічністю і часто виходять за межі усталених традиційних форм і методів їх розвитку, стає базисною умовою розуміння загальних закономірностей трансформаційного руху фінансових відносин на певних часових проміжках. Такий підхід вказує на важливість розроблення на корпоративному та індивідуальному рівнях стратегічних адаптивних механізмів і методів реалізації зазначеної базисної умови, яка розкриває і враховує окремі виміри сучасної реальності, зокрема різноспрямовані впливи інструментарію цифровізації.

Біхевіористична інтерпретація фінансових відносин для досягнення консенсусу та компромісів між фінансовими інтересами та фінансовою поведінкою

має ґрунтуватися на інтеграції традиційних і новітніх підходів у межах концепції гнучких фінансів та на платформі фінансово-цифрового інструментарію. Заслуговує уваги поширення агільної методології у фінансовому управлінні, що закладає основи нового напрямку розвитку поведінкових фінансів, значення якого проявляється у підвищенні ефективності фінансових відносин як передумови для вирішення низки проблем функціонування фінансового господарства на всіх його рівнях.

Список використаних джерел

1. Lyons B. Competition Policy, Bailouts and the Economic Crisis. *CCP Working Paper*. 2009. No. 4. P. 28. URL: <https://www.ecares.org/ecare/personal/sapir/lyons.pdf>
2. Mirkhalil T., Mahmoudabadi H. The Effect of Financial Flexibility on Financial Behavior of Companies Listed in Tehran Stock Exchange. *American Journal of Industrial and Business Management*. 2018. No. 8. P. 143–155. DOI: 10.4236/ajibm.2018.81009
3. Jiles L. Agile and Scrum-Based Value Delivery. Institute of Management Accountants. 2021. January, 01. URL: <https://www.sfmagazine.com/articles/2021/january/agile-and-scrum-based-value-delivery/>
4. Jiles L. An Agile Approach to Finance Transformation. Institute of Management Accountants. 2021. January, 18. URL: https://podcast.imanet.org/106?_gl=1*1wunv61*_gcl_au*MTk0NTcyMDc2Mi4xNzQ5MDU0MDE3*_ga*MTQzMTUwMzIxNy4xNzQ5MDU0MDE4*_ga_BFP14JSJ0G*cze3NDkwNTQwMTckbzEkZzAkd-DE3NDkwNTQwMTckajYwJGwwJGgw
5. Хом'як М. С. Фінансовий простір регіонів України: теорія, методологія, практика. Ірпінь: Університет державної фіскальної служби України, 2017. 396 с.
6. Smith A. *The Theory of Moral Sentiments*. London: Henry G. Bohn; New York: Covent Garden, 1853. 351 p. URL: <https://oll.libertyfund.org/titles/smith-the-theory-of-moral-sentiments-and-on-the-origins-of-languages-stewart-ed>
7. Becker G. *The Economic Approach to Human Behavior*. University of Chicago Press, 1976. 14 p. URL: <https://casdev.unc.edu/ppeprogram/wp-content/uploads/sites/26/2020/02/Becker-The-Economic-Approach-to-Human-Behavior-1976.pdf>
8. Гаск Ф. А. Індивідуалізм та економічний порядок. Харків: Акта, 2002. 418 с.
9. Рожко О.Д. Державні фінанси України: детермінанти та пріоритети розвитку. Київ : Вид-во Ліра-К, 2016. 360 с.
10. Мацелик Т. О., Онишко О. В. Деякі напрямки забезпечення правової ефективності господарського правопорядку. *Розвиток юридичної науки: проблеми та перспективи: зб. матер. міжнарод. наук.-практ. конф., присвяч. 20-річчю створення юрид. ф-ту НУДПСУ*. Лондон: МАНВО, 2016. С. 57–59.
11. Любка О.В. Теоретичні засади та практика функціонування ринку фінансових активів: монографія. Київ: Вид-во Ліра-К, 2019. 244 с.
12. Шушкова В. Ю., Стасюк А.-М. О. Вплив фінансових технологій на психологію прийняття фінансових рішень. *Інноваційні підходи до управління національною економікою та підприємствами: зб. тез допов. міжнар. наук.-практ. конф. (Кропивницький, 5 березня 2025 р.)*. Кропивницький: ЦФЕНД, 2025. С. 35–36.
13. An Agile Approach to Finance Transformation. Institute of Management Accountants. 2021. September 08. URL: <https://www.imanet.org/research-publications/statements-on-management-accounting/an-agile-approach-to-finance-transformation>
14. The Agile Finance Manifesto. URL: <https://theagilefinancemanifesto.org/>

15. Mirkhalili T., Mahmoudabadi H. The Effect of Financial Flexibility on Financial Behavior of Companies Listed in Tehran Stock Exchange. *American Journal of Industrial and Business Management*. 2018. No. 8. P. 143–155. DOI: 10.4236/ajibm.2018.81009.

References

1. Lyons, B. (2009). *Competition Policy, Bailouts and the Economic Crisis*. CCP Working Paper 2009-4. URL: <https://www.ecares.org/ecare/personal/sapir/lyons.pdf>
2. Mirkhalili, T., & Mahmoudabadi, H. (2018). The Effect of Financial Flexibility on Financial Behavior of Companies Listed in Tehran Stock Exchange. *American Journal of Industrial and Business Management*, 8, 143–155. DOI: 10.4236/ajibm.2018.81009
3. Jiles, L. (2021). *Agile and Scrum-Based Value Delivery*. *Institute of Management Accountants*. Retrieved from <https://www.sfmagazine.com/articles/2021/january/agile-and-scrum-based-value-delivery/>
4. Jiles, L. (2021). *An Agile Approach to Finance Transformation*. *Institute of Management Accountants*. Retrieved from https://podcast.imanet.org/106?_gl=11wunv61_gcl_auMTk0NTcyMDc2Mi4xNzQ5MDU0MDE3_gaMTQzMtUw-MzkxNy4xNzQ5MDU0MDE4_ga_BFP14JSJ0G*cze3NDkwNTQwMTckbzEkZ-zAkdDE3NDkwNTQwMTckajYwJGwwJGgw
5. Khomiak, M. S. (2017). *Finansovyi prostir rehioniv Ukrainy: teoriia, metodolohiia, praktyka [The financial space of Ukrainian regions: Theory, methodology, practice]*. Irpin: University of the State Fiscal Service of Ukraine [in Ukrainian].
6. Smith, A. (1853). *The Theory of Moral Sentiments*. London: Henry G. Bohn; New York: Covent Garden. Retrieved from <https://oll.libertyfund.org/titles/smith-the-theory-of-moral-sentiments-and-on-the-origins-of-languages-stewart-ed>
7. Becker, G. (1976). *The economic Approach to Human Behavior*. University of Chicago Press. Retrieved from <https://casdev.unc.edu/ppeprogram/wp-content/uploads/sites/26/2020/02/Becker-The-Economic-Approach-to-Human-Behavior-1976.pdf>
8. Hayek, F. A. (2002). *Indyvidualizm ta ekonomichnyi poriadok [Individualism and Economic Order]*. Kharkiv: Acta [in Ukrainian].
9. Rozhko, O. D. (2016). *Derzhavni finansy Ukrainy: determinanty ta priorityety rozvytku [Public finances of Ukraine: Determinants and development priorities]*. Kyiv: Lira-K Publishing House [in Ukrainian].
10. Matselyk, T. O., & Onyshko, O. V. (2016). Deiaki napriamky zabezpechennia pravovoi efektyvnosti hospodarskoho pravoporiadku [Some directions for ensuring the legal effectiveness of economic law and order]. *Rozvytok yurydychnoi nauky: problemy ta perspektyvy [The development of legal science: Problems and prospects]*: proceedings of International Scientific and Practical Conference dedicated to the 20th anniversary of the legal department at the State Tax University, (pp. 57–59). London: MANVO [in Ukrainian].
11. Liubkina, O. V. (2019). *Teoretychni zasady ta praktyka funktsionuvannia rynku finansovykh aktiv [Theoretical foundations and practice of financial assets market operation]*. Kyiv: Lira-K Publishing House [in Ukrainian].
12. Shushkova, V. Y., & Stasiuk, A.-M. O. (2025). Vplyv finansovykh tekhnolohii na psykholohiiu pryiniattia finansovykh rishen [The impact of financial technologies on the psychology of financial decision-making]. *Innovatsiini pidkhody do upravlinnia natsionalnoiu ekonomikoiu ta pidpriemstvamy [Innovative approaches to macroeconomic and business management]*: collection of abstracts for International Sci-

-
-
- entific and Practical Conference, (pp. 35–36). Kropyvnytskyi: Center for Scientific Research in Finance and Economics [in Ukrainian].
13. (2021). An Agile Approach to Finance Transformation. Institute of Management Accountants. Retrieved from <https://www.imanet.org/research-publications/statements-on-management-accounting/an-agile-approach-to-finance-transformation>
 14. The Agile Finance Manifesto. (n.d.). Retrieved from <https://theagilefinancemanifesto.org/>
 15. Mirkhalili, T., & Mahmoudabadi, H. (2018). The Effect of Financial Flexibility on Financial Behavior of Companies Listed in Tehran Stock Exchange. *American Journal of Industrial and Business Management*, 8, 143–155. DOI: 10.4236/ajibm.2018.81009

Посилання на статтю:

Онишко О. В. Роль цифровізації у процесах гармонізації фінансових інтересів та фінансової поведінки. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту: зб. наук. праць*. Спеціальний випуск. 2024. DOI: 10.31767/nasoa.2024.si05

Link to the article:

Onyshko, O. (2024). Rol tsyfrovizatsii u protsesakh harmonizatsii finansovykh interesiv ta finansovoi povedinky [The role of digitalization in harmonizing financial interests and financial behavior]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii statystyky, obliku ta audytu – Scientific Bulletin of the National Academy of Statistics, Accounting and Audit*. Special Issue, DOI: 10.31767/nasoa.2024.si05 [in Ukrainian].